

Taloudellisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen - Vaalan osahanke

Hyvltk 02.05.2022 § 43

86/00.04.02/2022

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja Pirjo Nikula, 0400 855 925, pirjo.nikula@vaala.fi

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa vuosille 2022–2025 yhtenä painopisteenä on osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä eriarvoistumisen ehkäisy. Maakunnassa toteutettiin keväällä 2021 Minun arkeni ja elämäni -kysely, jossa esiin nousivat maakunnan asukkaiden toiveet erityisesti muutokseen taloudelliseen tilanteeseen. 32 % kyselyyn vastanneista koki taloudellisen toimeentulonsa ei hyvänä eikä huonona tai huonona tai erittäin huonona (10 %). Huonoksi tai erittäin huonoksi taloudellisen toimeentulonsa arvioi alle 18-vuotiaista 5 % ja nuorista alle 30-vuotiaista aikuisista 15 %. Heikko taloudellinen tilanne kuormittaa perheitä, mikä voi johtaa syrjäytymisen riskiin pienituloisten perheiden lasten ja nuorten osalta. Erityisesti esiin on noussut pienituloiset yksinhuoltajaperheet, joiden taloudellinen tilanne on haastava. Myös ylisukupolvinen huono-osaisuus on riskinä syrjäyttää nuoria elämän nivelvaiheissa ammatilliseen koulutukseen tai työelämään siirryttäessä, kun tukea perheiltä ei ole riittävästi saatavilla.

Vaalassa lasten pienituloisuus 15,1 % kertoo, että lapsia asuu pienituloisissa perheissä enemmän kuin muualla Suomessa. Nuorten 18–24-vuotiaiden aikuisten toimeentulotuen asioinnissa Vaala (23,8 %) ylittää reilusti valtakunnallisen keskiarvon (18,5 %). Erityinen huoli on 0–17-vuotiaiden lasten kodin ulkopuolelle sijoittaminen viime vuosien ajan. Myös lastensuojeluilmoitusten määrät ovat kaksinkertaiset naapurikuntiin verrattuna. Haasteena Vaalassa on myös suuri osatyökykyisten ja tukea tarvitsevien nuorten osuus sekä ylisukupolvinen työttömyys ja syrjäytyminen. Nuorten hyvinvointikyselyn perusteella pääasiassa kaikilla rahat riittivät ruokaan ja asumiseen, vaatteista ja laskujen maksamisesta tingittiin. Muutama joutui säästämään erityisesti opiskelusta ja harrastuksista. Perheissä on siis ongelmia, joihin hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi on syytä kiinnittää huomiota. Vaalan hyvinvointisuunnitelmassa tavoitellaan kaikille nuorille tasapuolisia mahdollisuuksia elämälle ja mielekässtä arkea riippumatta heidän lähtökohdistaan. Nuoria halutaan tukea talousasioiden hoitamisessa, taloustaidoissa ja tarjota ratkaisuja taloudellisten haasteiden kohdatessa. Maksuton varhaiskasvatus, maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille, harrastamisen tuki ja yksilölliset sekä saattavat palvelut tarjoavat tukea sitä tarvitseville sekä uuden mahdollisuuden kiinnittyä koulutukseen ja työelämään. Olemassa olevia palveluja ja palvelupolkua tulee edelleen kehittää nuorten tueksi nuorilähtöisesti.

Maakunnallisen taloudellisen hyvinvoinnin verkoston puitteissa ovat yhteistyökumppaneina Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak) ja Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Poske/Oulun ammattikorkeakoulu) tehneet aloitteen maakunnallisen kehittämishankkeen toteuttamiseksi ajalla 1.11.2022-30.4.2025. Taloudellisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen -hanke vastaa maakunnallisen kehittämisen yhden painopisteen toteuttamiseen. Hanke tuottaa tietoa taloudellisesta huono-osaisuudesta ja osaamista kumppanikuntiin kokoamalla, tutkimalla ja kehittämällä työmenetelmiä ja -välineitä taloudellisesta huono-osaisuudesta kärsivien tukemiseksi ja taloudellisen huono-osaisuuden poistamiseksi. Muita hankekumppaneita ovat Takuusäätiö, Reisjärven, Nivalan ja Iin kunnat.

Vaalan kunnalla on mahdollisuus liittyä osatoteuttajana tähän hankkeeseen. Vaalan kunnan tavoitteena on saada nuorten aikuisten voimavarojen ja tulevaisuuden toiveikkuuden herättäminen teoiksi esimerkiksi hakeutumalla koulutukseen tai aloittamalla työn hakeminen. Kohderyhmänä ovat vaalalaiset nuoret aikuiset 18–29-vuotiaat ja heidän perheensä sekä yhden vanhemman perheet. Hankkeen avulla tuetaan nuoria, joiden työelämää tai koulutukseen siirtyminen on syystä tai toisesta vaikeutunut tai osoittautunut henkilölle haasteelliseksi tai kuormittavaksi hänen elämäntilanteessaan. Korona-aika on lisännyt avun tarvetta.

Rahoitusta hankkeelle haetaan Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelmasta (ESR+ toimintalinjasta 4 h Yhdenvertainen osallisuus). Hankkeen budjetti on kokonaisuuden osalta vielä hahmottamatta ja siitä vastaa päähallinnoijan osalta Diak ja omalla osahankkeella Poske/Oamk. Rahoitusta haetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta hankehaun avauduttua mahdollisesti huhtikuun aikana. Hanketukea haetaan ELY-keskuksesta 80 %.

Hankekehittäjä Ritva Sauvola aloittaa työssään 9.5. Ritva on kuitenkin jo valmistellut osahanketta seuraavaan Rakennerahastohakuun. Vaalan osahankkeen budjetti on arvioitu kokonaisuudessaan olevan 197513 €. Vaalan kunnan osahanke toteutettaisiin yhden kokoaikaisen (100 %) henkilön (hanketyöntekijä) panoksella ja kunnan hankekehittäjän työpanosta käytettäisiin hankkeen hallinnointiin, viestintään ja juurruttamiseen 20 %. Vaalan kunnan rahoitusosuuksiksi (20 % budjetista) muodostuu arviolaskelman mukaan vuodelle 2022 2630 €, vuodelle 2023 15810 €, vuodelle 2024 15810 € ja vuodelle 2025 5260 € eli yhteensä 39 510 €. Hankekehittäjä Ritva Sauvola tulee kokoukseen esittelemään hankesuunnitelmaa.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Nikula Pirjo

Hyvinvointijohtaja:

Hyvinvointilautakunta hyväksyy Taloudellisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen -Vaalan osahankkeen. Hyvinvointilautakunta valtuuttaa hankekehittäjän yhdessä hyvinvointijohtajan kanssa viimeistelemään ja lähettämään hankehakemuksen.

Ritva Sauvola esitteli pykälää ja poistui ennen pykälän päätöstä klo.15.46

Päätös: Hyväksyttiin
